

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse

Datum: 2026-05-25
Diarienummer: KSN-2024-02901
Kommunstyrelsen

Handläggare:
Elisabet Jonsson

Svar på motion om att utreda möjlighet till kulturfrizoner i Uppsala från Nora Karlsson (C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** uppdra till miljö- och hälsoskyddsnämnden att utreda möjliga kulturfrizoner med stöd av gatu- och samhällsnämnden, samt
2. **att** motionen i övrigt anses besvarad med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Nora Carlsson (C) föreslår i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 oktober 2024 att

- Uppsala kommun ska utreda ett lämpligt område i staden där man särskilt beaktar möjligheterna för konserter, uteserveringar och food trucks genom att i det utsedda området: 1) snabba på tillstånd för alkoholservering 2) slopa avgifterna för food trucks, torgstånd och uteserveringar 3) underlätta för fler tillfälliga bygglov 4) slopa krav på mat och kök vid servering av alkohol 5) införa generösare bullerregler för att tillåta fler kulturevenemang och
- att musikevenemang att Vaksala torg särskilt bör beaktas i denna utredning.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen i dialog med kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen, miljöförvaltningen samt Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB.

Föredragning

Stadens allmänna platser ger möjligheter för Uppsalaborna att mötas och lockar besökare till Uppsala. Torgen och gaturummen skapar förutsättningar för näringsliv och kulturliv. Uteserveringar, marknader och kulturevenemang är del av en levande stad. Ett ökat folkliv bidrar även till en ökad trygghet. De centrala platserna måste ständigt utvecklas för att passa dagens Uppsalabor. Flera centrala platser kan aktiveras mer och oftare. Det kan göras på olika sätt. Frågan är aktuell för flera pågående uppdrag som beskrivs nedan.

I Plan för Innerstaden, som förväntas antas under hösten 2025, är inriktningen att "Torgen ska vara mötesplatser för människor, innehålla grönska, användas för möten och ge plats för evenemang, kultur och handel". En av riktlinjerna går i motionens anda att "Utveckla torgen för olika användningsområden som torghandel, plats för evenemang eller annat". Torgen ges i gällande Innerstadsstrategi olika innehåll för att förenkla för arrangörer vid användning. Vaksala torg pekas ut som en plats för såväl evenemang, torghandel som restauranger. Bergsbrunnplan i Främre Boländerna lyfts fram som en framtida plats att aktivera.

I mål och budget 2025 har fullmäktige gett uppdraget att stärka Uppsala som evenemangsstad genom att utveckla samverkan och platser för evenemang och upplevelser. Kommunstyrelsen fattade den 27 maj 2025 §175 beslut om att anta en inriktning och målbild för evenemang i Uppsala. I samband med beslutet återrapporterades arbetet med en platsplan över stadens befintliga platser för evenemang och upplevelser.

Processer, samarbeten och infrastruktur för evenemang och upplevelser ska utvecklas kring platserna i planen, bland vilka Vaksala torg ingår. En central målsättning med målbilden och platsplanen är att det ska bli enklare för föreningar, kulturlivet och evenemangsarrangörer att boka platser, bland annat genom förenklad tillståndsgivning och minskad administration. Beslutet om målbilden omfattar frågan om kulturljudzoner, där högre ljudnivåer kan accepteras, som kommer att hanteras genom vidare implementering av målbilden.

För att finna passande platser för kulturljudzoner är lämpligt att se på flera platser i staden. På exempelvis Vaksala torg kan det idag att hållas evenemang med högre ljudnivåer några gånger om året, med hänsyn till närheten till bostäder runt torget. På andra platser med färre boende i närheten kan möjligheten till kulturljudzon vara större. Det gäller exempelvis Främre Boländerna.

I samband med ansökan till Europeiska kulturhuvudstadsåret 2029 har kulturella frizoner liknande Institut for (X) i Århus uppfattats intressant för att skapa dynamiska och innovativa platser för kultur och stadsutveckling. Tankarna lever fortsatt vidare i Uppsalas stadsutveckling. Frizonerna kan vara permanenta eller tillfälliga. De kan ge förutsättningar för temporär arkitektur och också vara testbädd för hållbarhetslösningar. Kulturfrizonerna kan fungera som mötesplats mellan medborgare och konstutövare i samskapande tillfälliga platsaktiviteter.

Vaksala torg omnämns specifikt i motionen som en plats för kulturfrizon. Uppdrag 17 i mål och budget har en inriktning som går i linje med motionen. "Utred hur Vaksala torg kan utvecklas för att bättre möta framtidens, invånarnas och näringslivets behov". En utredning ska göras i samverkan med berörda fastighetsägare och näringsidkare kring hur torgmiljön kan utvecklas för att bättre möta framtidens, invånarnas och näringslivets behov. Inriktningen ska vara att skapa ett attraktivt och tryggt torg med

plats för aktiviteter som kan variera över årstiderna och dygnets alla timmar. Detta stämmer väl med motionens intentioner.

Bland motionens förslag finns en förenklad tillståndsprocess. Att förenkla och samordna tillståndsprocessen är Uppsala kommuns ambition, och kan ständigt utvecklas. Samtidigt måste gällande lagstiftning och likabehandling inom myndighetsutövningen alltid beaktas. I motionen föreslås slopade avgifter för torgstånd och uteserveringar. Det är möjligt att avgiftsbefria platsupplåtelser av torgständer, om det är politiskt prioriterat. I sammanhanget bör likabehandling mellan avgifter för upplåtelser på olika platser vägas in. Idag täcker avgiften kostnaderna för myndighetsutövningen, som bland annat har till uppgift att säkra framkomlighet, ordning och trivsel för alla.

Även vid en avgiftsbefrielse för platsupplåtelser för uteserveringar krävs polistillstånd. Polisens avgifter eller handläggningstider har kommunen inte rådighet över. För kök och servering krävs tillstånd enligt alkohollagen. Alkohollagstiftningen styr alkoholtillstånden och vad som är möjligt för att underlätta. Uppsala har bland de kortaste handläggningstiderna i landet redan idag. Bygglov behövs oftast inte för säsongaktiviteter om de följer riktlinjerna för uteserveringar.

För att underlätta evenemang och kulturaktiviteter på platser, så är tillgång till teknisk infrastruktur som el och vatten viktig. Torgen och platserna ska även vara trivsamma när de stora evenemangen inte är på platsen, utan fungera för vardagsanvändning.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 maj 2026
- Bilaga 1, motion om att utreda möjlighet till kulturfrizoner i Uppsala från Nora Karlsson (C)

Stadsbyggnadsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Stadsdirektör

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Utred möjlighet till kulturfrizoner i Uppsala

Kultur, restauranger och nöjen är en stor anledning till att människor väljer att bo i eller besöka en stad. Kultur och nöjen är en viktig samhällsmotor. Det är något som vi som kommun bör värna. Tyvärr är just dessa sektorer belagda med omfattande regleringar, avgifter och krav på olika tillstånd. Många städer runt om i Sverige har insett värdet av dessa näringar och tar nu steg för att underlätta för dem - Uppsala bör följa i den riktningen.

I Malmö har kommunen infört kulturljudzoner, där de tillåter högre bullernivåer (upp till 85 decibel) i avgränsade områden för att få till en mer dynamisk stadsdel med kultur-, fritids- och näringslivscentrum. I Lund har en majoritet fattat beslut om att utreda kulturljudzoner och en rad andra förslag för att få ett mer dynamiskt och roligt centrum. I Stockholm finns förslag om kraftfulla paket med åtgärder för att för att låta nöjet och kulturen blomstra, bl.a genom enklare tillståndsprocesser, slopade avgifter och införandet av kulturljudzoner.

Uppsala har möjlighet att utveckla vår kommun och vår stad till en dynamisk, rolig och livlig ledstjärna för övriga städer. I samband med att innerstadstrategin ska uppdateras är ett uttalat mål att det tydligare ska utpeka olika torg eller platser i staden för olika ändamål och verksamheter. Under denna process bör minst ett torg pekas ut som ett specifikt nav för kultur och nöjen, där man också underlättar för aktörer genom kortare tillståndsprocesser och minskade avgifter.

En plats i Uppsala som är underutnyttjat är Vaksala torg. Ofta står torget helt tomt och det upplevs idag som en ganska otrygg plats. Samtidigt skapar platsens närhet till Uppsala Konsert & Kongress (UKK), omkringliggande restauranger och hotell utmärkta förutsättningar för att kunna nyttjas till medborgarnas och besökarnas fördel.

Centerpartiet föreslår därför:

att Uppsala kommun ska utreda ett lämpligt område i staden där man särskilt beaktar möjligheterna för konserter, uteserveringar och food trucks genom att i det utsedda området:

- 1) snabba på tillstånd för alkoholserving
- 2) slopa avgifterna för food trucks, torgstånd och uteserveringar
- 3) underlätta för fler tillfälliga bygglov
- 4) slopa krav på mat och kök vid servering av alkohol
- 5) införa generösare bullerregler för att tillåta fler kulturevenemang och musikevenemang

att Vaksala torg särskilt bör beaktas i denna utredning

Nora Karlsson (C)

Ledamot, kommunfullmäktige
2024-10-07